

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

YVESE BOTA

přednesené dne 23. října 2008¹

1. Předmětem projednávané věci je kasační opravný prostředek podaný několika vlastníky pozemků² a sdružením zemědělců a lesníků³ (dále společně jen „navrhovatelé“) proti usnesení Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 22. června 2006, Sahlstedt a další v. Komise⁴.

2. Napadeným usnesením Soud odmítl žalobu na neplatnost podanou žalobci – nyníšními navrhovateli – proti rozhodnutí Komise 2005/101/ES ze dne 13. ledna 2005, kterým se přijímá seznam lokalit významných pro Společenství v boreální biogeografické oblasti⁵ podle směrnice Rady 92/43/EHS⁶. Na základě svého přezkumu týkajícího se přípustnosti žaloby měl totiž Soud za to, že žalobci nejsou napadeným rozhodnutím bezpro-

středně dotčeni ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES, a tudíž jejich žalobu odmítl.

3. Podmínka, podle které musí být fyzická nebo právnická osoba aktem Společenství bezprostředně dotčena k tomu, aby mohla jednat v rámci žaloby na neplatnost, vyžaduje dvě skutečnosti. Zaprvé musí mít napadený akt bezprostřední účinky na žalobcovo právní postavení. Zadruhé tento akt nesmí vnitrostátním orgánům pověřeným jeho provedením ponechávat žádnou posuzovací pravomoc⁷. Soud v napadeném rozhodnutí rozhodl, že tyto dvě skutečnosti nebyly splněny.

4. Soudní dvůr tedy v rámci projednávaného kasačního prostředku musí přezkoumat účinky rozhodnutí, které klasifikuje určitá

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Mezi vlastníky pozemků řadím třináct fyzických osob, jakož i nadaci s názvem MTK:n säätiö (dále jen „vlastníci pozemků“).

3 — Jedná se o sdružení Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry (dále jen „MTK“). Toto sdružení zastupuje zájmy 163 000 zemědělců a lesníků.

4 — T-150/05, Sb. rozh. s. II-1851, dále jen „napadené usnesení“.

5 — Směrnice ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 ze dne 29. září 2003 (Úř. věst. L 284, s. 1; Zvl. vyd. 01/04, s. 447, dále jen „směrnice“).

6 — Úř. věst. L 40, s. 1; Zvl. vyd. 03/13, s. 103, dále jen „sporné rozhodnutí“.

7 — Viz zejména rozsudek ze dne 13. března 2008, Komise v. Infront WM (C-125/06 P, Sb. rozh. s. I-1451, bod 47 a citovaná judikatura).

území jako lokality významné pro Společenství, na právní postavení navrhovatelů. Je rovněž vyzván, aby posoudil rozsah posuzovacích pravomocí, jimiž členské státy disponují při provádění takového rozhodnutí.

mého názoru sporným rozhodnutím dotčení i osobně a proč musí být prohlášeno, že aktivní legitimaci má i MTK.

5. V tomto stanovisku Soudnímu dvoru navrhu, aby tento kasační opravný prostředek přijal, zrušil napadené usnesení a s konečnou platností rozhodl o přípustnosti žaloby podané v prvním stupni.

6. Mám totiž za to, že se Soud v rámci svého přezkumu přípustnosti žaloby dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že žalobci nejsou napadeným rozhodnutím bezprostředně dotčeni.

7. Předložím důvody, proč se naopak domnívám, že takové rozhodnutí, jaké jako lokality významné pro Společenství klasifikuje pozemky, ke kterým mají majitelé pozemků práva, ovlivní jejich situaci a ponechá členským státům pověřeným jeho provedením pouze omezený prostor pro uvážení. Poté uvedu, proč jsou vlastníci pozemků podle

I – Právní a skutkový rámec

8. Cílem směrnice je vytvořit spojitou evropskou ekologickou síť nazvanou „Natura 2000“. Tato síť má umožnit podporu uchování a obnovy přírodních stanovišť, jakož i volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na území členských států Evropských společenství⁸.

9. Uvedená síť je tvořena „zvláštními oblastmi ochrany“. Podle čl. 1 písm. l) směrnice se zvláštní oblastí ochrany rozumí „lokality významná pro Společenství a vyhlášená členskými státy prostřednictvím právního, správního a/nebo smluvního aktu, u které jsou pro

8 — První a třetí až šestý bod odůvodnění.

přírodní stanoviště a/nebo populace druhů, pro něž je lokalita určena, uplatněna ochranná opatření nezbytná k jejich zachování nebo obnově ve stavu z hlediska jejich ochrany příznivém“.

10. Tyto oblasti jsou označovány na základě postupu o třech etapách uvedeného ve článku 4 směrnice.

11. V rámci první etapy členské státy navrhnou Komisi Evropských společenství seznam lokalit významných pro Společenství s ohledem na ochranu přírodních stanovišť nebo druhů živočichů a rostlin uvedených ve směrnici, které se nacházejí na jejich území. Tento seznam je doplněn o potřebné informace nejen vědecké, ekologické⁹, zeměpisné¹⁰ povahy, ale rovněž z oblasti hospodářské a sociální¹¹ a musí být do tří let od oznámení směrnice předložen Komisi.

12. Poté ve druhé etapě Komise jednájí v rámci postupu, jehož se účastní výbor ad hoc¹², přijme seznam vybraných lokalit jakožto lokalit významných pro Společenství. Tento seznam bude vypracován do 6 let od oznámení směrnice.

13. Konečně třetí etapa je popsána v čl. 4 odst. 4 směrnice. Popisuje vyústění postupu označením zvláštních oblastí ochrany.

14. Toto ustanovení stanoví, že jakmile je lokalita významná pro Společenství přijata Komisí, „vyhlásí příslušný členský stát tuto lokalitu jako zvláštní oblast ochrany“.

9 — Jako jsou klasifikace živočišných populací podle ornitologických kritérií uvedených v příloze I směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 103, s. 1; Zvl. vyd. 15/01, s. 98), ale také informace týkající se pravidelně stěhovavých ptáků nacházejících se v dané lokalitě a neuvedených v této příloze, klasifikace savců, plazů, obojživelníků, ryb, obratlovců, jakož i rostlin uvedených v příloze II směrnice a jiných druhů rostlin a živočichů neuvedených v této příloze.

10 — Jako je umístění lokality a její mapa.

11 — Členským státům se tak doporučuje, aby sdělily „[i]nformace o vlivech a o lidských činnostech prováděných v lokalitě a blízkém okolí“. Členské státy jsou za tímto účelem vyzvány k předložení informací souvisejících zejména se zemědělstvím, lesnictvím, rybolovem, lovem, sběrem plodů, urbanismem, industrializací, dopravou a komunikací [viz bod 6.1 a přílohu E rozhodnutí Komise 97/266/ES ze dne 18. prosince 1996 o úpravě informací o lokalitách navrhovaných pro síť Natura 2000 (Úř. věst. 1997, L 107, s. 37; Zvl. vyd. 15/03, s. 162)].

12 — Články 20 a 21 směrnice. Tento výbor, kterému předsedá zástupce Komise, je složený ze zástupců členských států.

15. Krom toho podle čl. 4 odst. 5 směrnice, jakmile je některá lokalita zařazena do seznamu lokalit významných pro Společenství, podléhá ustanovením čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice.

chráněných druhů. Toto ustanovení je tedy zejména preventivní.

16. Článek 6 směrnice stanoví režim, který mají členské státy přijmout k zajištění ochrany a správy lokalit Natura 2000.

20. Pokud jde o čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice, stanoví podmínky, za nichž mohou být povoleny plány a projekty, které mohou ovlivnit celistvost lokality.

17. Článek 6 odst. 1 směrnice stanoví obecný režim ochrany, který členské státy musejí zavést pro zvláštní oblasti ochrany. Tento režim může mít podobu opatření právního, správního nebo smluvního charakteru a případně plánů pro správu zvláštních oblastí ochrany.

A – *Sporné rozhodnutí*

18. Na rozdíl od tohoto ustanovení je čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice použitelný, jakmile je některá lokalita zařazena do seznamu lokalit významných pro Společenství.

21. Sporným rozhodnutím byl na základě směrnice přijat seznam lokalit významných pro Společenství v boreální biogeografické oblasti. Tento seznam byl přijat v souladu se čl. 4 odst. 2 třetím pododstavcem směrnice.

19. Na základě čl. 6 odst. 2 směrnice členské státy musejí přijmout vhodná opatření, aby vyloučili poškozování stanovišť a vyrušování

22. Mezi lokalitami s významem pro Společenství přijatými v seznamu uvedeném v příloze I sporného rozhodnutí se nacházejí následující lokality:

A	B	C	D		E	
Kód SCI ¹³	Název SCI	*	rozloha SCI (v ha)	délka (v km)	zeměpisné souřadnice SCI	
					Zeměpisná šířka	Zeměpisná délka
[...]						
FI0100040	Nuuksio	*	5 643		E 24 29	N 60 19
[...]						
FI0100050	Haaviston alueet	*	59		E 24 24	N 60 32
[...]						
FI0200011	Varesharju	*	271		E23 42	N 60 26
[...]						
FI0900013	Hietasyr- jänkangas- Sirkkaharju		378		E 25 59	N 62 29

13 — Lokalita významná pro Společenství.

23. Lokality uvedené ve sporném rozhodnutí zahrnují pozemky vlastníků pozemků ¹⁴.

III – Napadené usnesení

II – Řízení před Soudem

24. Dne 18. dubna 2005 podali žalobci Soudu žalobu s cílem dosáhnout částečného nebo úplného zrušení sporného rozhodnutí.

25. Podáním došlým kanceláři Soudu dne 5. července 2005 Komise vznesla námitku nepřipustnosti podle čl. 114 odst. 1 jednacího řádu Soudu.

26. Usnesením předsedy prvního senátu Soudu ze dne 27. září 2005 bylo povoleno vedlejší účastenství Finské republiky na podporu návrhových žádání Komise.

27. Na základě svého přezkumu týkajícího se přípustnosti žaloby měl Soud za to, že žalobci nejsou bezprostředně dotčeni napadeným rozhodnutím ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES, a v důsledku toho jejich žalobu odmítl.

28. Soud nejdříve připomněl znění čl. 230 čtvrtého pododstavce ES, podle kterého „[k]aždá fyzická nebo právnická osoba [...] může podat žalobu proti rozhodnutím, která jsou jí určena, jakož i proti rozhodnutím, která, byť vydána ve formě nařízení nebo rozhodnutí určeného jiné osobě, se jí bezprostředně a osobně dotýkají.“

29. Poté, co Soud konstatoval, že sporné rozhodnutí nebylo žalobcům určeno, přezkoumal, zda se jich toto rozhodnutí bezprostředně a osobně dotýká.

¹⁴ — Někteří vlastníci půdy jsou uvedeni a identifikováni v bodě 6.2.2.7 návrhu na zahájení řízení.

A – K otázce, zda jsou vlastníci pozemků bezprostředně dotčeni

30. Poté, co Soud v bodech 52 a 53 napadeného usnesení připomněl judikaturu Soudního dvora v projednávané oblasti, přezkoumal účinky sporného rozhodnutí na právní postavení vlastníků pozemků, fyzických osob¹⁵. Soud uvedl následující:

„54 Soud má za to, že se nelze domnívat, že by [sporné] rozhodnutí, které vymezuje jako lokality významné pro Společenství oblasti finského území, ve kterých žalobci [vlastníci pozemků, fyzické osoby] vlastní pozemky, mělo samo o sobě účinky na právní postavení žalobců [vlastníků pozemků, fyzických osob]. [Sporné] rozhodnutí neobsahuje žádné ustanovení ohledně režimu ochrany lokalit významných pro Společenství, jako jsou například ochranná opatření nebo povolovací řízení. Nedo-
týká se tak ani práv a povinností vlastníků pozemků, ani výkonu těchto práv. V rozporu s tím, co tvrdí žalobci [vlastníci pozemků, fyzické osoby], zahrnutí těchto lokalit do seznamu lokalit významných pro Společenství nezavazuje žádným způsobem hospodářské subjekty nebo soukromé osoby.“

15 — Jsem toho názoru, že Soud ve své analýze nepřezkoumal právní postavení nadace MTK:n säätiö, která je rovněž, jak připomínám, vlastníkem pozemků uvedených ve sporném rozhodnutí.

31. Soud poté přezkoumal druhou podmínku zakotvenou v judikatuře, podle které musí mít provedení napadeného aktu čistě automatickou povahu a musí vyplývat pouze z právní úpravy Společenství. V bodech 55 až 58 napadeného usnesení tak přezkoumal povinnosti členských států podle čl. 4 odst. 4 a 5 a článku 6 směrnice. Soud z toho vyvodil následující:

„59 S přihlédnutím k výše uvedeným povinnostem, které pro dotčené členské státy vyplývají, jakmile byly lokality významné pro Společenství vyhlášeny [sporným] rozhodnutím, je třeba konstatovat, že žádná z těchto povinností není přímo použitelná na žalobce [vlastníky pozemků, fyzické osoby]. Všechny tyto povinnosti totiž vyžadují akt ze strany dotčeného členského státu, aby upřesnil, jakým způsobem zamýšlí provést dotčenou povinnost, ať se již bude jednat o nezbytná ochranná opatření (čl. 6 odst. 1 směrnice [...]), vhodná opatření k vyloučení poškozování lokality (čl. 6 odst. 2 směrnice [...]) nebo schválení projektu, který může mít na lokalitu významný vliv, příslušnými orgány příslušného státu (čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice [...]).

60 Ze směrnice [...], na základě které bylo přijato [sporné] rozhodnutí, tedy vyplývá, že je závazné pro členský stát, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž pravomoc ohledně volby

ochranných opatření, která budou přijata, a povolovacích řízení, podle kterých má být postupováno, se ponechává vnitrostátním orgánům. Tento závěr nemůže být vyvrácen skutečností, že prostor pro uvážení takto přiznaný členským státům musí být vykonáván v souladu s cíli směrnice [...].“

34. V důsledku toho Soud žalobu podanou žalobci odmítl jako nepřijatelnou.

IV – Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

32. Soud tak dospěl k názoru, že vlastníci pozemků, fyzické osoby, nebyli sporným rozhodnutím bezprostředně dotčeni ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES, a rozhodl, že tedy není nezbytné přezkoumávat, zda byli tímto aktem Společenství dotčeni osobně.

35. Návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 4. září 2006 podali navrhovatelé projednávaný kasační opravný prostředek.

36. Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 16. ledna 2007 bylo povoleno vedlejší účastenství Španělského království na podporu návrhových žádání Komise.

B – K otázce, zda je bezprostředně dotčeno sdružení MTK

33. V bodě 61 napadeného usnesení a s ohledem na závěry, které vyvodil, pokud se jedná o bezprostřední zájem vlastníků pozemků, fyzických osob, Soud rozhodl, že členové MTK nemohou být považováni za bezprostředně dotčené sporným rozhodnutím. Soud rovněž uvedl, že toto sdružení neprokázalo, že by mělo vlastní zájem na podání žaloby.

37. Svým kasačním opravným prostředkem navrhovatelé žádají Soudní dvůr, aby zrušil napadené usnesení a sporné rozhodnutí prohlásil za neplatné. Navrhovatelé rovněž žádají Soudní dvůr, aby Komisi uložil náhradu nákladů řízení v obou stupních.

38. Komise podporovaná v tomto smyslu Španělským královstvím navrhuje zamítnutí kasačního opravného prostředku a uložení náhrady nákladů řízení navrhovatelům.

V – Kasační opravný prostředek**2. Posouzení**

39. Navrhovatelé vznášejí na podporu svého kasačního opravného prostředku tři důvody vycházející zprv z nedostatečného odůvodnění napadeného usnesení, zadruhé z nesprávného posouzení provedeného Soudem, podle kterého navrhovatelé nejsou sporným rozhodnutím bezprostředně dotčeni ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES, a zatřetí z nedostatku účinné soudní ochrany.

A – K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nedostatečného odůvodnění napadeného usnesení

1. Argumenty účastníků řízení

40. Navrhovatelé v bodech 57 až 60 kasačního opravného prostředku uvádějí, že Soud opomenul odpovědět na argument týkající se právních účinků povinnosti posouzení plánů stanovené ve čl.6 odst. 3 směrnice. Tento argument byl přesto podle navrhovatelů jasně zmíněn v bodech 21 až 29 jejich písemných vyjádření předložených v návaznosti na námitku nepřípustnosti uplatněnou Komisí.

41. Tento důvod kasačního opravného prostředku se vztahuje k formálnímu požadavku odůvodnění. Jeho cílem je postižení nedostatku odůvodnění napadeného usnesení.

42. Pokud se jedná o kasační opravné prostředky podané proti rozsudkům Soudu, Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že otázka, zda Soud odpověděl na žalobní důvody účastníků řízení a řádně odůvodnil svůj rozsudek, představuje právní otázku, která může být jako taková uplatňována v rámci kasačního opravného prostředku¹⁶.

43. Z ustálené judikatury vyplývá, že Soudní dvůr neukládá Soudu, aby poskytl vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu. Odůvodnění tedy může být implicitní za podmínky, že umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, pro které byla dotčená opatření přijata, a příslušnému soudu disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat svůj přezkum¹⁷. Pokud jde o žalobu založenou na článku 230 ES, požadavek odůvodnění předpokládá, že Soud přezkoumá žalobní důvody směřující ke zrušení uplatněné žalobcem,

¹⁶ — Viz zejména rozsudky ze dne 20. listopadu 1997, Komise v. V (C-188/96 P, Recueil, s. I-6561, bod 24), a ze dne 7. května 1998, Somaco v. Komise (C-401/96 P, Recueil, s. I-2587, bod 53).

¹⁷ — Viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 25. října 2007, Komninou a další v. Komise (C-167/06 P, Sb. rozh. s. I-141, zveřejněné shrnutí, bod 22 a citovaná judikatura).

a uvede důvody, které vedou k odmítnutí důvodu nebo ke zrušení napadeného aktu.

44. Pokud však Soud není povinen podrobně odpovědět na každý z argumentů, kterých se žalobce dovolává, zvláště nejsou-li tyto argumenty dostatečně jasné a přesné a nespočívají na podrobných důkazních materiálech, má Soudní dvůr za to, že Soud musí přinejmenším přezkoumat všechna tvrzená porušení práv¹⁸.

45. Po připomenutí těchto skutečností je třeba posoudit, zda Soud opomenul odpovědět na dotčený argument uplatněný žalobci a případně zda byl na tento argument povinen odpovědět.

46. V projednávané věci konstatuji, že žalobci jasným způsobem předložili důvody, proč se domnívají, že jsou bezprostředně dotčeni sporným rozhodnutím. Zejména v části 2.2 a zvláště v bodech 21 až 29 svých písemných vyjádření¹⁹ velice podrobným způsobem vyčítili nové výdaje, které vlastníci pozemků musí od nynějška vynakládat z důvodu povinnosti posouzení plánů a projektů stanovené ve čl. 6 odst. 3 směrnice.

47. Tento argument je předložen na podporu důvodu týkajícího se bezprostředního zájmu žalobců. Nejedná se o právní důvod, který by se od uvedeného důvodu lišil, jak prokazuje syntéza, kterou navrhovatelé připojili ke svým vyjádřením, jakož i shrnutí důvodů uplatněných na podporu kasačního opravného prostředku²⁰.

48. Úvahy Soudu týkající se bezprostředního zájmu vlastníků pozemků, fyzických osob, jsou uvedeny v bodech 54 a 59 napadeného usnesení a zní následovně:

„54 Soud má za to, že se nelze domnívat, že by [sporné] rozhodnutí, [...] mělo samo o sobě účinky na právní postavení žalobců [vlastníků pozemků, fyzických osob]. [Sporné] rozhodnutí neobsahuje žádné ustanovení ohledně režimu ochrany lokalit významných pro Společenství, jako jsou například ochranná opatření nebo povolovací řízení. Nedo-
týká se tak ani práv a povinností vlastníků pozemků, ani výkonu těchto práv. V rozporu s tím, co tvrdí žalobci [vlastníci

¹⁸ — Tamtéž.

¹⁹ — Odkazují na písemná vyjádření předložená v návaznosti na námitku nepřipustnosti uplatněnou Komisí v prvním stupni.

²⁰ — Viz body 68 až 70 písemného vyjádření a stranu 4 kasačního opravného prostředku.

pozemků, fyzické osoby], zahrnutí těchto lokalit do seznamu lokalit významných pro Společenství nezavazuje žádným způsobem hospodářské subjekty nebo soukromé osoby.

[...]

- 59 S přihlédnutím k výše uvedeným povinnostem, které pro dotčené členské státy vyplývají, jakmile byly lokality významné pro Společenství vyhlášeny [sporným] rozhodnutím, je třeba konstatovat, že žádná z těchto povinností není přímo použitelná na žalobce [vlastníky pozemků, fyzické osoby]. Všechny tyto povinnosti totiž vyžadují akt ze strany dotčeného členského státu, aby upřesnil, jakým způsobem zamýšlí provést dotčenou povinnost, ať se již bude jednat o nezbytná ochranná opatření (čl. 6 odst. 1 směrnice [...]), vhodná opatření k vyloučení poškozování lokality (čl. 6 odst. 2 směrnice [...]) nebo schválení projektu, který může mít na lokalitu významný vliv, příslušnými orgány příslušného státu (čl. 6 odst. 3 a 4 směrnice [...]).“

49. Soud z toho tedy v bodě 61 napadeného usnesení vyvodil, že MTK tedy nemůže být bezprostředně dotčeno.

50. Pouhý pohled na znění napadeného usnesení postačí ke konstatování, že se Soud k žalobnímu důvodu týkajícímu se bezprostředního zájmu žalobců vyjádřil. Je pravda, že Soud podrobně nepřezkoumal účinky čl. 6 odst. 3 směrnice na právní postavení vlastníků pozemků. Nezbyvá mi než nad touto stručností jeho odůvodnění v tomto bodě vyjádřit politování, jelikož – jak je třeba připomenout – Soud rozhodoval o tom, zda byly splněny nepominutelné podmínky řízení.

51. Nicméně se domnívám, že odůvodnění napadeného usnesení Soudnímu dvoru umožňuje provést soudní přezkum a krom toho umožňuje navrhovatelům, aby se seznámili s důvody, na základě kterých Soud rozhodl, že sporným rozhodnutím nebyli bezprostředně dotčeni. Jak z napadeného usnesení jasně vyplývá, Soud totiž vycházel z myšlenky, že sporné rozhodnutí neobsahuje žádné ustanovení týkající se režimu ochrany uvedeného ve čl. 6 směrnice a krom toho ponechává členským státům pověřeným jeho provedením prostor pro uvážení.

52. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby první důvod kasačního opravného prostředku prohlásil za neopodstatněný.

B – Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného posouzení provedeného Soudem, pokud se jedná o bezprostřední zájem vlastníků pozemků

nutí tedy s konečnou platností upravuje otázku zahrnutí těchto lokalit do sítě Natura 2000.

1. Argumenty účastníků řízení

53. Navrhovatelé uvádějí, že Soud nesprávně rozhodl, že sporným rozhodnutím nebyli bezprostředně dotčeni ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES a judikatury Soudního dvora. Podle nich se Soud dopustil nesprávného právního posouzení při přezkumu dvou podmínek požadovaných judikaturou, podle nichž na jedné straně musí sporný akt ovlivnit právní situaci žalobce a na druhé straně musí mít jeho uplatnění čistě automatický charakter²¹.

54. Co se týče první podmínky, navrhovatelé uvádějí, že Soud nesprávně vyložil článek 6 směrnice, když měl za to, že sporné rozhodnutí ve vztahu k nim nemá žádný bezprostřední právní účinek.

55. Sporné rozhodnutí jednak nevyhnutelně vede ke klasifikaci lokalit vybraných jako lokality významné pro Společenství jako zvláště chráněných území. Uvedené rozhod-

56. A dále sporné rozhodnutí vede k zákazu poškozování lokalit klasifikovaných jako lokality významné pro Společenství, jakož i k povinnosti posouzení plánů a projektů, které mohou být provedeny v těchto lokalitách, tak jak je stanoveno v čl. 6 odst. 3 směrnice. Skutečnost, že sporné rozhodnutí samo o sobě neobsahuje povinnosti nebo omezení týkající se využití pozemků, je bezvýznamná.

57. Na podporu tohoto závěru navrhovatelé vytýkají Soudu, že při přezkumu právních účinků sporného rozhodnutí nezohlednil různé etapy procesu výběru lokalit.

58. Pokud jde o druhou podmínku, navrhovatelé uplatňují, že Soud rovněž nesprávně vyložil článek 6 směrnice, jelikož měl za to, že právní účinky sporného rozhodnutí vzniknou pouze tehdy, pokud členský stát přijme opatření, v rámci nichž disponuje posuzovací pravomocí.

²¹ — Body 8 až 56 kasačního opravného prostředku.

59. Komise uvádí, že napadené usnesení je v souladu s judikaturou Soudního dvora týkající se čl. 230 čtvrtého pododstavce ES. Sporné rozhodnutí se podle ní nedotýká navrhovatelů bezprostředně, jelikož neobsahuje žádné ustanovení ohledně režimu ochrany, který členské státy musejí přijmout na základě směrnice. Krom toho čl. 6 odst. 3 směrnice, stejně jako sporné rozhodnutí navrhovatelům nijak nebrání, aby ve zvláštních oblastech ochrany uskutečňovali své projekty v oblasti nemovitostí, lesů nebo zemědělství. Znění tohoto ustanovení je jasné a vyžaduje pouze uplatnění posuzovacích a organizačních postupů prostřednictvím konzultace příslušných vnitrostátních orgánů před schválením projektu. Komise konečně nepokládá za nezbytné odpovídat na argumenty navrhovatelů, podle kterých se jich sporné rozhodnutí dotýká také osobně.

2. Posouzení

61. Sporné rozhodnutí je v souladu s jeho článkem 2 určeno pouze členským státům. Fyzické osoby, v daném případě vlastníci pozemků, nebo právnické osoby, v projednávané věci nadace MTK:n säätiö, které chtějí proti tomuto rozhodnutí podat žalobu na neplatnost, tedy musejí splňovat podmínky stanovené v čl. 230 čtvrtém pododstavci ES. Musejí v důsledku toho prokázat, že se jich toto rozhodnutí bezprostředně a osobně dotýká. Pokud sporné rozhodnutí tyto podmínky nesplňuje, je žaloba podaná proti němu fyzickou nebo právnickou osobou nepřijatelná.

62. Toto je předmětem projednávaného sporu.

60. Španělské království vstupující do řízení na podporu návrhových žádání Komise doplňuje, že sporné rozhodnutí pouze konstatuje skutkový stav, a sice naplnění zvláštních podmínek životního prostředí v určité oblasti. Krom toho upřesňuje, že účinky čl. 6 odst. 3 směrnice nevycházejí se sporného rozhodnutí, ale z určení zvláštních oblastí ochrany učiněného členskými státy.

63. V souladu s ustálenou judikaturou a jak Soud připomenul v bodě 52 napadeného usnesení, vyžaduje podmínka, podle které musí být fyzická nebo právnická osoba napadeným aktem bezprostředně dotčena, dvě následující skutečnosti. Tento akt musí mít, zaprvé, bezprostřední účinky na právní postavení jednotlivce. Uvedený akt, zadruhé, nesmí adresátům pověřeným jeho provedením ponechávat žádnou volnost uvážení,

příčemž toto provedení musí být čistě automatické povahy a musí vyplývat výlučně z právní úpravy Společenství, aniž by bylo třeba použít další prováděcí předpisy²².

64. V rámci projednávané věci je tedy třeba přezkoumat, zda jsou tyto dvě podmínky splněny.

a) Pokud jde o první podmínku, týkající se účinků sporného rozhodnutí na právní postavení vlastníků pozemků

65. Jak jsem již uvedl, Soud měl v bodě 54 napadeného usnesení za to, že sporné rozhodnutí, „*které vymezuje jako lokality významné pro Společenství oblasti finského území, ve kterých žalobci [vlastníci pozemků, fyzické osoby] vlastní pozemky*“²³, [ne]mělo samo o sobě účinky na [jejich] právní postavení.“ Sporné rozhodnutí podle něj neobsahuje žádné ustanovení ohledně režimu ochrany lokalit významných pro Společenství, a ani se nedotýká práv a povinností vlastníků pozemků, ani výkonu těchto práv. Podle názoru Soudu tak zahrnutí těchto lokalit do seznamu lokalit významných pro Společenství žádným způsobem nezavazuje hospodářské subjekty nebo soukromé osoby.

66. Tento názor nesdílím.

67. Mám naopak za to, že sporné rozhodnutí má samo o sobě bezprostřední důsledky na právní postavení vlastníků pozemků, a to i při neexistenci ochranných opatření přijatých dotčeným členským státem.

68. Na rozdíl od toho, co tvrdí Španělské království, je sporné rozhodnutí napadnutelným aktem. Toto rozhodnutí není „deklaratorním aktem“ nebo pouhým přechodným opatřením, jelikož s konečnou platností stanovuje postoj Komise, pokud jde o lokality významné pro Společenství v síti Natura 2000²⁴.

69. Sporné rozhodnutí krom toho představuje akt nepříznivě zasahující do právního postavení. Tím, že pozemky, ke kterým mají majitelé pozemků práva, klasifikuje jako lokality významné pro Společenství, zbavuje toto rozhodnutí vlastníky těchto pozemků možnosti s nimi volně disponovat²⁵.

22 — Viz rozsudek Komise v. Infront WM, uvedený výše (bod 47 a citovaná judikatura).

23 — Kurziva provedena autorem tohoto stanoviska.

24 — Rozsudek ze dne 11. listopadu 1981, IBM v. Komise (60/81, Recueil, s. 2639, bod 10).

25 — Odkazuji na výraz vyjádřený profesorem G. Isaacem, který má za to, že „je žalobce osobně dotčen pouze pokud má napadený akt sám o sobě okamžitý účinek, který jej zbaví práva nebo mu uloží takovou povinnost, která jej postaví do obdobné situace, ve které by se nacházel, kdyby byl adresátem aktu“ (Isaac, G., *Droit communautaire général*, 7. vydání, Colin, Paris, 1999, s. 266).

70. Následkem uvedeného rozhodnutí je tedy omezení práv vlastníků pozemků novými omezeními, která v okamžiku, kdy tato práva byla nabyta neexistovala a která činí jejich výkon obtížnějším. Podle sporného rozhodnutí vlastníci pozemků již nemohou obhospodařovat ani prodávat své pozemky, aniž by byla zohledněna klasifikace jejich majetku jako lokalit významných pro Společenství. Dopad sporného rozhodnutí na jejich situaci se tedy může projevit újmou hospodářské a sociální povahy, způsobenou snížením hodnoty pozemků nebo také úplným či částečným ukončením zemědělské a lesnické činnosti. Tento vliv se může rovněž projevit řadou omezení výkonu výlučných práv spojených s vlastnictvím, jelikož jakmile jsou pozemky klasifikovány jako lokality s významem pro Společenství, podléhají novým povinnostem.

71. Uvedené pozemky jsou jednak na základě čl. 4 odst. 4 klasifikovány jako zvláště chráněná území.

72. Krom toho jsou členské státy na základě 4 odst. 5 směrnice povinny stanovit režim ochrany lokalit uvedených ve sporném rozhodnutí, a to v souladu s ustanoveními

čl. 6 odst. 1 až 4 směrnice²⁶. Členské státy například musejí přijmout všechna ochranná opatření nezbytná k ochraně lokalit²⁷. Mohou tak uvnitř chráněných oblastí zakázat určité aktivity, jako orbu nebo odlesňování, nebo dále omezit stavební práce nebo obhospodařování. Členské státy krom toho musejí všechny plány a projekty, které mohou ovlivnit lokality významné pro Společenství, jako projekty odběru vody, podřídit získání předběžného správního povolení založeného na posouzení jejich vlivu na dotčenou lokalitu²⁸.

73. Všechna tato opatření jsou omezeními výkonu vlastnického práva a vážou se přímo na klasifikaci pozemků vlastníků půdy jako lokalit významných pro Společenství.

74. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek Komise v. Infront WM, uvedený výše, která se mi jeví jako srovnatelná, Soudní dvůr připustil bezprostřední ovlivnění žalobce. Napadený akt byl rozhodnutím Komise, kterým byl konstatován soulad britské právní úpravy stanovící v souladu se směrnicí 89/552/EHS²⁹ požadavky, pokud jde

26 — Viz rozsudek ze dne 13. ledna 2005, Dragaggi a další (C-117/03, Sb. rozh. s. I-167). Soudní dvůr měl v bodě 21 tohoto rozsudku za to, že ochranná opatření uvedená v čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice jsou závazná, pokud se jedná o lokality, které jsou v souladu s čl. 4 odst. 2 třetím pododstavcem směrnice zařazeny do seznamu lokalit vybraných jako lokality významné pro Společenství, který je přijat Komisí postupem podle článku 21 směrnice.

27 — Článek 6 odst. 1 a 2 směrnice.

28 — Článek 6 odst. 3 směrnice.

29 — Směrnice Rady ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Úř. věst. L 298, s. 23; Zvl. vyd. 06/01, s. 224), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997 (Úř. věst. L 202, s. 60; Zvl. vyd. 06/04, s. 321).

o přenos hlavních událostí subjekty televizního vysílání, s právem Společenství. Soudní dvůr připustil, že podnik, v projednávaném případě Infront WM AG, jehož činnost spočívala v nákupu a dalším prodeji vysílacích práv na sportovní události, byl bezprostředně dotčen tímto aktem v rozsahu, v němž právní úprava přijatá Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska a schválená uvedeným aktem ukládala těmto subjektům některá omezení, pokud hodlají přenášet televizní vysílání určených událostí, na které společnost Infront WM AG nabyla výhradní práva. Soudní dvůr rozhodl, že „jelikož [byla] tato omezení navázána na podmínky, za kterých [uvedené] subjekty u společnosti Infront [WM AG] nabývají vysílací práva [...], mají opatření přijatá Spojeným královstvím a sporný akt za důsledek, že práva, jichž je tato společnost držitelkou, jsou podřízena novým omezením, která neexistovala v okamžiku, kdy tato společnost uvedená vysílací práva nabyla, a která činí výkon těchto práv obtížnějším. Sporný akt se tak bezprostředně dotýká právního postavení společnosti Infront [WM AG]“³⁰.

75. Tato judikatura se mi jeví být zcela použitelnou na projednávanou věc.

76. Za těchto podmínek a s ohledem na tyto skutečnosti jsem toho názoru, že sporné rozhodnutí bezprostředně ovlivňuje právní postavení vlastníků půdy.

77. Nyní je třeba přezkoumat, zda jsou prováděcí opatření, která vyžaduje sporné rozhodnutí, zcela automatická, nebo naopak, zda si vnitrostátní orgány v tomto ohledu ponechávají diskreční pravomoc.

b) Pokud jde o druhou podmínku, týkající se rozsahu posuzovací pravomoci členských států při provádění sporného rozhodnutí

78. Z ustálené judikatury vyplývá, že v případě, kdy je akt Společenství určen orgánem členskému státu, je-li jednání členského státu k provedení tohoto aktu automatické povahy nebo nastávají-li následky uvedeného aktu tím či oním způsobem automaticky, dotýká se pak tento akt bezprostředně kterékoli osoby dotčené tímto jednáním³¹.

31 — Rozsudek ze dne 5. května 1998, Dreyfus v. Komise (C-386/96 P, Recueil, s. I-2309, bod 43 a citovaná judikatura), jakož i usnesení Soudu ze dne 10. září 2002, Japan Tobacco a JT International v. Parlament a Rada (T-223/01, Recueil, s. II-3259, bod 46).

30 — Body 47 až 52.

79. V případě, kdy existuje vnitrostátní prováděcí předpis, který stojí mezi napadeným aktem a žalobcem, má Soudní dvůr za to, že se samo o sobě nejedná o faktor nepřipustnosti žaloby, pokud toto opatření má čistě automatický charakter nebo pokud je jeho smysl předvídatelný a může být vyvozen z právní úpravy Společenství³². Soudní dvůr například rozhodl, že tak tomu bylo ve věci, ve které byl vydán rozsudek Komise v. Interfront WM, uvedený výše. Navzdory existenci prostoru pro uvážení při výkonu napadeného aktu Soudní dvůr konstatoval, že vnitrostátní orgány nedisponovaly žádnou posuzovací pravomocí týkající se výsledku, kterého mělo být dosaženo, jelikož tento výsledek byl stanoven pouze tímto aktem³³.

80. Pokud naproti tomu napadený akt ponechává členskému státu, který je jeho adresátem, skutečnou volbu, a tento členský stát tak má možnost jednat nebo nejednat nebo není povinen jednat v určitém směru, má Soudní dvůr za to, že jednotlivec nemůže tvrdit, že jej může přímo napadnout³⁴.

81. Jak jsem již uvedl, Soud v bodech 55 až 58 napadeného usnesení přezkoumal obsah povinností uložených členským státům na základě čl. 4 odst. 4 a 5 a článku 6 směrnice. Na základě tohoto přezkumu Soud dovodil, že všechny tyto povinnosti vyžadují akt dotčeného členského státu za účelem upřesnění, jakým způsobem hodlá tyto povinnosti provádět na svém území. Poté se soud domníval následující:

„60 Ze směrnice [...], na základě které bylo přijato [sporné] rozhodnutí, tedy vyplývá, že je závazné pro členský stát, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž pravomoc ohledně volby ochranných opatření, která budou přijata, a povolovacích řízení, podle kterých má být postupováno, se ponechává vnitrostátním orgánům [35]. Tento závěr nemůže být vyvrácen skutečností, že prostor pro uvážení takto přiznaný členským státům musí být vykonáván v souladu s cíli směrnice [...]“.

82. Na základě tohoto posledně uvedeného zjištění Soud odmítl žalobu na neplatnost podanou vlastníky pozemků jako nepřipustnou.

83. Tyto úvahy nesdílím z následujících důvodů.

32 — Viz zejména rozsudky ze dne 13. května 1971, *International Fruit Company a další v. Komise* (41/70 až 44/70, Recueil, s. 411, bod 25), jakož i ze dne 23. listopadu 1971, *Bock v. Komise* (62/70, Recueil, s. 897, body 7 a 8).

33 — Body 59 až 63.

34 — Viz zejména rozsudek ze dne 21. ledna 1999, *France v. Comafica a další* (C-73/97 P, Recueil, s. I-185). Soudní dvůr v této věci rozhodl, že nařízení Komise (ES) č. 3190/93 ze dne 19. listopadu 1993 zakotvující jednotný koeficient snížení pro určení množství banánů určených k přidělení každému subjektu kategorií A a B v rámci celní kvóty pro rok 1994 (Úř. věst. L 285, s. 28) se hospodářských subjektů osobně nedotýká, jelikož ve skutečnosti náleží příslušným vnitrostátním orgánům, aby stanovily s konečnou platností množství banánů, které jsou subjekty oprávněny v průběhu tohoto období na základě tohoto nařízení dovážet.

35 — Zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska.

84. Jednak připomínám, že sporné rozhodnutí má povahu rozhodnutí a členské státy jej musí plně dodržovat, aniž by mohly přehodnotit klasifikaci pozemků v síti Natura 2000.

být dosaženo, ale disponují určitou volností, pokud jde o formu a prostředky, které za tímto účelem použijí³⁶.

85. Dále při provádění tohoto rozhodnutí členské státy podle mého názoru mají pouze velmi omezený prostor pro uvážení.

88. V projednávaném případě je tedy otázkou, zda s ohledem na ustanovení směrnice mají členské státy při provádění sporného rozhodnutí dostatečný prostor pro uvážení, který jim umožní jednat či nejednat, nebo zda jsou naopak vázány jednat stanoveným způsobem.

86. Bod, na kterém se účastníci řízení v projednávané věci neshodují vyplývá ze skutečnosti, že sporné rozhodnutí vyžaduje za účelem provedení prováděcí opatření ze strany členského státu. Přitom, jak jsem již uvedl, existence vnitrostátního prováděcího opatření, které stojí mezi napadeným aktem a žalobcem, sama o sobě nepředstavuje důvod nepřipustnosti žaloby. Soudní dvůr v takové situaci přezkoumá rozsah prostoru pro uvážení, který mají členské státy při vykonávání napadeného aktu.

89. Způsob a podmínky, za kterých musí být sporné rozhodnutí provedeno, jsou stanoveny ve čl. 4 odst. 4 a 5 a ve článku 6 směrnice.

87. V projednávané věci jsou přitom tato prováděcí opatření stanovena směrnicí, která má již pojmově ponechat členskými státy prostor pro uvážení. Připomínám totiž, že podle čl. 249 ES třetího pododstavce ES jsou členské státy vázány výsledkem, kterého má

90. Zaprvé, jakmile je pozemek uveden na seznamu lokalit významných pro Společenství přijatém Komisí, jsou členské státy povinny co nejdříve a nejpozději do šesti let tuto lokalitu vyhlásit jako zvláštní oblast ochrany. Jak uvedli navrhovatelé, je znění čl. 4 odst. 4 jasné a členské státy nemají v tomto ohledu žádný prostor pro uvážení³⁷.

36 — Viz rovněž rozsudek ze dne 18. prosince 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, Recueil, s. I-7411, bod 45).

37 — Viz oddíl 2.2 kasačního opravného prostředku.

91. Zadruté, podle čl. 4 odst. 5 směrnice jsou členské státy na lokality uvedené na seznamu lokalit významných pro Společenství povinny uplatňovat režim ochrany uvedený v čl. 6 odst. 2 až 4 směrnice³⁸. Jak Soudní dvůr uvedl v rozsudku Dragaggi a další, uvedeném výše, uvedení lokality v seznamu lokalit významných pro Společenství a uplatňování ochranných opatření uvedených ve zmíněném ustanovení, jsou výslovně spojeny³⁹.

92. Jistěže vnitrostátní orgány nejsou zbaveny jakéhokoli prostoru pro uvážení k provedení článku 6 směrnice a sporného rozhodnutí. Ke splnění povinností, které jim přísluší, totiž vnitrostátní orgány mohou stanovit vhodný režim ochrany lokalit, který se může lišit podle hospodářských, sociálních a kulturních požadavků a regionálních a místních charakteristik každého z členských států⁴⁰.

93. Prostor pro uvážení, který jim byl přiznán, se mi nicméně jeví jako velmi omezený.

94. Vnitrostátní orgány totiž musejí zajistit, aby vlastníci pozemků klasifikovaných jako lokality významné pro Společenství nenaru-

šovali přírodní stanoviště, která se nacházejí na jejich majetku, a aby neohrožovali druhy žijící v tomto prostoru v rozsahu, který je v rozporu s požadavky směrnice. Vnitrostátní orgány za tímto účelem musejí přijmout ochranná opatření, která jsou podle mého názoru ve velké míře předvídatelná a jejich smysl lze snadno určit. Tato opatření tak musejí umožnit uchovat nebo obnovit „příznivý stav z hlediska ochrany“ přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin s významem pro Společenství⁴¹. Rovněž musejí umožnit zabránit jakémukoli nebezpečí poškozování lokalit a vyrušování chráněných druhů. Uvedená opatření představují přímé provedení sporného rozhodnutí. Tato opatření, a tudíž v projednávané věci sporné rozhodnutí, stanovují výsledek, jehož má být dosaženo. Vnitrostátní orgány nemají, pokud se jedná o tento výsledek, žádný prostor pro uvážení.

95. Zásahy do právního postavení vlastníků pozemků jsou přitom důsledkem požadavku na dosažení tohoto výsledku.

96. Orgány Společenství krom toho stanovují čím dál tím širší omezení prostoru pro uvážení příslušných vnitrostátních orgánů.

38 — Viz rozsudek ze dne 14. září 2006, Bund Naturschutz in Bayern a další (C-244/05, Sb. rozh. s. I-8445, bod 35).

39 — Bod 24.

40 — Viz v tomto ohledu čl. 2 odst. 3 směrnice.

41 — Viz čl. 1 písm. e) a i), a čl. 2 odst. 2 směrnice. Podle čl. 1 písm. e) směrnice se stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany považuje za příznivý, pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují, specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý ve smyslu čl. 1 písm. i) směrnice.

97. Komise tak přijala výkladovou příručku k čl. 6 odst. 2 směrnice, ve které uvádí dosah a obsah každého ustanovení tohoto článku⁴². Pokud jde například provedení čl. 6 odst. 2 směrnice, Komise upřesňuje smysl pojmů „poškození a narušování lokalit“ a zejména členským státům ukazuje, jakým způsobem je třeba posuzovat tato rizika. Komise krom toho stanoví podmínky a lhůty, ve kterých jsou členské státy povinny přijmout ochranná opatření⁴³. Dále, pokud se jedná o provádění čl. 6 odst. 4 směrnice, Komise upřesňuje, co se rozumí „naléhavými důvody převažujícího veřejného zájmu“ a „kompenzačními opatřeními“. Mimo jiné uvádí, kdy je třeba přijmout tato opatření, kdo je povinen nést jejich náklady a komu je třeba je oznámit.

98. Krom toho Komise řízením směřujícím k žalobě pro nesplnění povinnosti a Soudní dvůr v rámci svého soudního přezkumu vykonávají velmi důkladnou kontrolu opatření přijatých členskými státy na základě článku 6 směrnice. Prokazuje to počet soudních sporů týkajících se provádění směrnice. Soudní dvůr v tomto ohledu uvedl, že správnost provedení směrnice nabývá

„zvláštní důležitosti [v rozsahu, v němž] je správa společného dědictví svěřena pro jejich příslušné území členským státům“⁴⁴. Podle Soudního dvora jsou v rozsahu, v němž směrnice stanoví „komplexní a technická pravidla“, „členské státy zvláště povinny dbát na to, aby jejich právní předpisy určené k zajištění provedení této směrnice byly jasné a přesné, včetně pokud jde o základní povinnosti dohledu a kontroly“⁴⁵.

99. Soudní dvůr tak neváhal upřesnit podmínky mechanismu ochrany uvedeného v čl. 6 odst. 3 směrnice. Podle Soudního dvora „odpovídající posouzení“ ve smyslu tohoto ustanovení vyžaduje, aby příslušné vnitrostátní orgány identifikovaly všechny aspekty navrhovaných plánů, které mohou ovlivnit cíle ochrany dotčené lokality. Podle Soudního dvora dále povolení plánu nebo projektu může být uděleno pouze za podmínky, že se příslušné vnitrostátní orgány ujistily, že tento plán nebo projekt nebude mít škodlivé účinky na celistvost dotčené lokality. Rovněž, jak upřesňuje Soudní dvůr, „existuje-li nejistota ohledně nepřítomnosti škodlivých účinků [...], musí příslušný vnitrostátní orgán zamítnout povolení“⁴⁶. Jak správně uvedli navrhovatelé, povolení udělené na základě těchto kritérií tedy členským státům ponechává pouze velice omezený prostor pro uvážení⁴⁷.

42 — Tato příručka má název *Natura 2000 – Správa lokalit*, ustanovení článku 6 směrnice o stanovištích (92/43/EHS), Lucemburk 2000.

43 — Viz rovněž rozsudky ze dne 13. února 2003, Komise v. Lucembursko (C-75/01, Recueil, s. I-1585, body 41 a 42), jakož i ze dne 20. října 2005, Komise v. Spojené království (C-6/04, Sb. rozh. s. I-9017, body 29 až 39).

44 — Rozsudek Komise v. Spojené království, uvedený výše (bod 25).

45 — Tamtéž (bod 26).

46 — Rozsudek ze dne 7. září 2004, Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging (C-127/02, Sb. rozh. I-7405, body 52 až 60).

47 — Bod 30 kasačního opravného prostředku.

100. Zdá se mi tedy, že od okamžiku, kdy Komise určila pozemek jako lokalitu významnou pro Společenství, nemají členské státy jinou možnost, než tuto lokalitu označit jako zvláštní oblast ochrany a přijmout v souladu s požadavky směrnice režim ochrany umožňující uvedenou lokalitu chránit. Skutečnost, že členské státy mohou mít prostor pro uvážení, ať už je jakkoli omezený, pokud jde o ochranná opatření, která je třeba přijmout, a pokud jde o povolo-
vací řízení, podle kterých má být postupováno, by podle mého názoru neměla mít vliv na účinky sporného rozhodnutí jako takového.

101. S ohledem na všechny tyto skutečnosti jsem toho názoru, že obě podmínky vyžadované judikaturou k tomu, aby byla fyzická nebo právnická osoba bezprostředně dotčena aktem Společenství, jsou v projednávané věci splněny.

102. Mám tedy na základě všech těchto skutečností za to, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že vlastníci pozemků nejsou sporným rozhodnutím bezprostředně dotčeni, a v důsledku toho Soudnímu dvoru navrhuji, aby napadené usnesení zrušil.

103. Za těchto podmínek se domnívám, že není třeba přezkoumávat třetí důvod kasačního opravného prostředku, vycházející z neexistence účinné soudní ochrany.

104. Krom toho se domnívám, že Soudní dvůr může s konečnou platností rozhodnout o přípustnosti žaloby podané žalobci v prvním stupni, a to v souladu s čl. 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora⁴⁸.

VI – K přípustnosti žaloby na neplatnost podané v prvním stupni

105. Vzhledem k tomu, že to Soud v napadeném usnesení neposoudil, přezkoumám tedy, v jakém rozsahu mohli být vlastníci pozemků osobně dotčeni sporným rozhodnutím. Po provedení této analýzy přezkoumám přípustnost žaloby na neplatnost podané sdružením MTK.

⁴⁸ — Na základě tohoto ustanovení, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný, zruší Soudní dvůr rozhodnutí Soudu. V takovém případě Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Soudu k rozhodnutí.

A – K přípustnosti žaloby na neplatnost 2. Posouzení
 podané vlastníky pozemků

1. Argumenty účastníků řízení

106. Komise ve své námitce nepřipustnosti vznesené v prvním stupni tvrdí, že vlastníci pozemků nejsou sporným rozhodnutím osobně dotčeni. Nejdříve uvádí, že je toto rozhodnutí nezasahuje takovým způsobem, že by byli zbaveni práva užívat svůj majetek. Zmíněné rozhodnutí jim nepřiznává žádné právo a neukládá jim žádnou povinnost. Komise poté zdůrazňuje, že lokality uvedené ve sporném rozhodnutí jsou definovány výhradně na základě biologických kritérií, v souladu s čl. 1 písm. k) směrnice. V tomto ohledu má Komise za to, že je nemožné identifikovat na základě sporného rozhodnutí nebo údajů, jež posloužily k jeho vypracování, majitele lokalit klasifikovaných jako lokality významné pro Společenství. Komise konečně uvádí, že lokality uvedené tímto rozhodnutím zajímají i jiné aktéry než vlastníky pozemků, jako jsou stavební podniky, nevládní organizace nebo „obyčejní občané“.

107. Žalobci mají naopak za to, že se nacházejí ve zvláštní situaci, která je odlišuje od všech jiných osob v rozsahu, v němž se sporné rozhodnutí vztahuje na pozemky, které vlastní a ovlivňuje jejich právní postavení.

108. Z ustálené judikatury vyplývá, že jiné subjekty než adresáti rozhodnutí mohou tvrdit, že jsou osobně dotčeny pouze tehdy, pokud je toto rozhodnutí zasahuje z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát takového rozhodnutí⁴⁹.

109. Z judikatury Soudního dvora rovněž vyplývá, že pokud se rozhodnutí dotýká skupiny osob, jež byly nebo mohly být známy v okamžiku přijetí uvedeného aktu, a na základě kritérií, která jsou členům skupiny vlastní, mohou být tyto osoby tímto aktem osobně dotčeny coby patřící k omezenému okruhu hospodářských subjektů⁵⁰. Soudní dvůr uvedl, že tomu tak je v případě, že dané rozhodnutí mění práva, která jednotlivec nabyl před jeho přijetím⁵¹.

110. V projednávané věci mám za to, že vlastníci pozemků jsou součástí uzavřeného

49 — Viz zejména rozsudky ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise (25/62, Recueil, s. 197, zejména s. 223); ze dne 13. prosince 2005, Komise v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, Sb. rozh. s. I-10737, point 33), a Komise v. Infront WM, uvedený výše (bod 70).

50 — Viz zejména rozsudky ze dne 17. ledna 1985, Piraiki-Patraiki a další v. Komise (11/82, Recueil, s. 207, bod 31); ze dne 22. června 2006, Belgie a Forum 187 v. Komise (C-182/03 a C-217/03, Sb. rozh. s. I-5479, point 60), jakož i Komise v. Infront WM, uvedený výše (bod 71).

51 — Rozsudek Komise v. Infront WM, uvedený výše (bod 72 a citovaná judikatura).

okruhu subjektů, jehož členové jsou zvláště ovlivněni sporným rozhodnutím, a to ze tří důvodů.

111. Zaprvé se nacházejí ve zvláštní situaci, jelikož mají vlastnická práva k pozemkům v lokalitách uvedených ve sporném rozhodnutí.

112. Zadruhé, Komise vlastníky pozemků v okamžiku přijetí tohoto rozhodnutí mohla identifikovat. Lokality uvedené v tomto rozhodnutí jsou totiž identifikovány na základě zeměpisných údajů (zeměpisná šířka a délka). Tyto údaje, které jsou navrženy, předány a poté potvrzeny členským státem, umožňují identifikovat parcely, ke kterým existuje vlastnické právo. Vlastnická práva každého z nás jsou přitom v zásadě vnitrostátními orgány zapisována do rejstříků.

113. Zatřetí, jak jsem již prokázal, sporné rozhodnutí ovlivňuje právní postavení vlastníků půdy a zejména svobodu volně nakládat se svými právy.

114. Za těchto podmínek se mi jeví, že přípustnost žaloby na neplatnost podané vlastníky pozemků je podle mého názoru v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora, podle níž může jednotlivec zpochybňovat legalitu aktu Společenství, jestliže tento akt mění práva, kterých tento jednotlivec nabyl před jeho přijetím.

115. Jak jsem uvedl v bodech 99 až 102 svého stanoviska ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Komise v. Infront WM, Soudní dvůr takto rozhodl v rozsudku Toepfer a Getreide-Import Gesellschaft v. Komise⁵², v němž poprvé uznal, že jednotlivec může být osobně dotčen rozhodnutím určeným členskému státu. Toto řešení přijal též ve výše uvedeném rozsudku Bock v. Komise, jakož i v rozsudcích Agricola commerciale olio a další v. Komise a Savma v. Komise⁵³. V rozsudku CAM v. Komise⁵⁴ Soudní dvůr rovněž připustil, že má jednotlivec aktivní žalobní legitimaci, jestliže se napadené opatření vztahuje na situaci trvající v okamžiku jeho přijetí a zpochybní práva nabytá pro budoucí činnosti. Soudní dvůr v tomto smyslu rozhodl rovněž ve výše uvedeném rozsudku Komise v. Infront WM.

52 — Rozsudek ze dne 1. července 1965 (106/63 a 107/63, Recueil s. 525).

53 — Rozsudek ze dne 27. listopadu 1984 (232/81, Recueil, s. 3881, a 264/81, Recueil, s. 3915).

54 — Rozsudek ze dne 18. listopadu 1975 (100/74, Recueil, s. 1393).

116. Krom toho, patří-li dotčené právo mezi základní práva v právním řádu Společenství, jako je tomu u práva vlastnit majetek⁵⁵, je podle mého názoru zjevné, že porušení takového práva musí podléhat účinnému soudnímu přezkumu soudem Společenství.

práva vlastníků pozemků byla nabyta před přijetím sporného rozhodnutí.

117. Jsem toho názoru, že tato analýza má podporu v judikatuře Společenství a zejména v rozsudku Codorniu v. Rada⁵⁶. V této věci společnost založená podle španělského práva, vlastníci od roku 1924 ochrannou známku Gran Cremant de Codorniu, požadovala zrušení článku nařízení Rady, kterým jí bylo v dlouhodobém horizontu zakázáno používat označení „crémant“. Soudní dvůr patrně přípustnost její žaloby přijal – navzdory normativnímu charakteru napadeného aktu – ve snaze chránit vlastnické právo, které společnost k této známce měla na základě španělských právních předpisů.

119. Proto jsem s ohledem na všechny tyto skutečnosti toho názoru, že uvedení vlastníci pozemků jsou tímto rozhodnutím osobně dotčeni.

120. Vlastníci pozemků tedy splňují podmínky stanovené čl. 230 čtvrtým pododstavcem ES k podání žaloby na neplatnost proti takovému rozhodnutí. V důsledku toho navrhuji Soudnímu dvoru, aby jejich žalobu prohlásil za přípustnou.

118. Tuto judikaturu lze podle mého názoru zcela použít i v projednávané věci, jelikož

121. Nyní je třeba přezkoumat přípustnost žaloby na neplatnost podané proti spornému rozhodnutí sdružením MTK.

55 — Viz zejména rozsudky ze dne 26. listopadu 1996, T. Port (C-68/95, Recueil, s. I-6065, bod 40), jakož i ze dne 10. července 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood (C-20/00 a C-64/00, Sb. rozh. s. I-7411, bod 67 a citovaná judikatura).

56 — Rozsudek ze dne 18. května 1994 (C-309/89, Recueil s. I-1853). Na podporu této analýzy viz disertační práci: Cassia, P., *L'accès des personnes physiques ou morales au juge de la légalité des actes communautaires*, Dalloz, Paříž 2002, s. 752, bod 968 a násl.

B – K přípustnosti žaloby na neplatnost podané sdružením MTK

122. Jak vyplývá z písemností ve spise, zastupuje MTK zájmy 163 000 zemědělců a lesníků, včetně vlastníků půdy⁵⁷.

123. Přípustnost žaloby podané k soudu Společenství sdružením na ochranu kolektivních zájmů vyplývá rovněž z čl. 230 čtvrtého pododstavce ES. Připomínám, že toto ustanovení váže žalobu jakékoliv fyzické nebo právnické osoby na neplatnost rozhodnutí, jehož není adresátem, na dvojí podmínku, aby se jí toto rozhodnutí bezprostředně a osobně dotýkalo.

124. Sdružení na ochranu kolektivních zájmů je tedy aktivně legitimováno domáhat se zrušení rozhodnutí, jehož není adresátem, pouze tehdy, jestliže se toto rozhodnutí dotýká jeho samého nebo jeho členů bezpro-

středně a osobně. V souladu s ustálenou judikaturou není sdružení aktivně legitimováno podat proti takovému aktu žalobu ve jménu obrany obecných a kolektivních zájmů podniků, které zastupuje⁵⁸. Toto umožňuje vyhnout se tomu, aby jednotlivci založením takového sdružení mohli obcházet procesní požadavky čl. 230 čtvrtého pododstavce ES⁵⁹.

125. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, takové sdružení, jako je MTK, tedy může podat žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise pouze ve dvou případech. Zaprvé je jeho žaloba přípustná, jestliže jím zastoupení členové nebo některý z nich mají sami aktivní legitimaci⁶⁰. V takovém případě se na sdružení nahlíží tak, že jedná v zastoupení svých členů. Zadruhé může být jeho žaloba také přípustná, jestliže je sdružení schopno

⁵⁷ — Body 3 a 6 žaloby a bod 66 písemných vyjádření předložených žalobci poté, co Komise vznesla námitku nepřipustnosti.

⁵⁸ — Rozsudek ze dne 14. prosince 1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes a další v. Rada (16/62 a 17/62, Recueil, s. 901, 919 a 920); usnesení ze dne 18. prosince 1997, Sveriges Betodlares a Henrikson v. Komise (C-409/96 P, Recueil, s. I-7531, bod 45); rozsudek Soudu ze dne 11. února 1999, Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen a Hapag-Lloyd v. Komise (T-86/96, Recueil, s. II-179, bod 55), jakož i usnesení Soudu ze dne 29. dubna 1999, Unione provinciale degli agricoltori di Firenze a další v. Komise (T-78/98, Recueil, s. II-1377, bod 36).

⁵⁹ — Viz v tomto smyslu analýzu Caissa, P., cit. dílo, body 1226 a násled.

⁶⁰ — Rozsudky Soudního dvora ze dne 7. prosince 1993, Federnieraria a další v. Komise (C-6/92, Recueil, s. I-6357, bod 17), Soudu ze dne 6. července 1995, AITEC a další v. Komise (T-447/93 až T-449/93, Recueil, s. II-1971, bod 62), jakož i usnesení Soudu ze dne 30. září 1997, Federolio v. Komise (T-122/96, Recueil, s. II-1559, bod 61), a rozsudek ze dne 29. září 2000, CETM v. Komise (T-55/99, Recueil, s. II-3207, body 23 a 24).

prokázat vlastní zájem na podání žaloby. Judikatura připouští, že tak tomu může být tehdy, když bylo jeho postavení vyjednaváče ovlivněno aktem, jehož zrušení se domáhá⁶¹.

129. S ohledem na judikaturu Soudního dvora se mi tato skutečnost jeví být dostatečná k odůvodnění přípustnosti žaloby sdružení MTK.

126. V rámci projednávaného sporu žalobci tvrdí, že je žaloba podaná sdružením MTK přípustná, jelikož větší část jeho členů má sama aktivní legitimaci.

127. S tímto stanoviskem také souhlasím.

130. S ohledem na tyto úvahy proto navrhuji, aby Soudní dvůr zamítl námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí proti žalobě podané žalobci před Soudem.

128. Jsem totiž toho názoru, že projednávanou žalobou sdružení MTK hodlá hájit individuální zájmy některých svých členů a zejména těch, kteří jsou vlastníky pozemků. Jak jsem přitom prokázal, domnívám se, že jsou tito členové sporným rozhodnutím bezprostředně a osobně dotčeni. Žaloba MTK se mi tedy jeví být přípustná v rozsahu, v němž je toto sdružení zastupuje.

131. Krom toho navrhuji, aby Soudní dvůr věc vrátil Soudu k rozhodnutí o opodstatněnosti žaloby a o nákladech řízení⁶².

61 — Rozsudky ze dne 2. února 1988, Kwekerij van der Kooy a další v. Komise (67/85, 68/85 a 70/85, Recueil, s. 219, body 21 až 24), jakož i ze dne 24. března 1993, CIRFS a další v. Komise (C-313/90, Recueil, s. I-1125, body 28 až 30).

62 — Rozsudek ze dne 15. května 2003, Pitsiorlas v. Rada a ECB (C-193/01 P, Recueil, s. I-4837).

VII – Závěry

132. S ohledem na předcházející úvahy navrhuji Soudnímu dvoru, aby rozhodl takto:

- „1) Usnesení Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 22. června 2006, Sahlstedt a další v. Komise (T-150/05), se zrušuje.
- 2) Námitka nepřípustnosti vznesená Komisí Evropských společenství před Soudem prvního stupně Evropských společenství se zamítá.
- 3) Věc se vrací Soudu prvního stupně Evropských společenství k rozhodnutí o opodstatněnosti žaloby.
- 4) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.“